

Uudenmaan ympäristönsuojelupiiri ry
Suomen luonnonsuojeluliiton piirijärjestö

Maakuntakaava – nyt!

Luonnonsuojelusihteeri
Tapani Veistola
SLL/Uusimaa

Turku 5.2.2008

Tarjolla tänään

- Maakunnan suunnittelu
- Maakuntakaavan luonne
- Kaavan valta
- Tarkistuslista
- Luontoasiat
- Prosessi ja siihen vaikuttaminen
- Kokemuksia

Maakunnan suunnittelu

- Maakuntasuunnitelma
- Maakuntakaava
 - kokonaan tai vaiheittain
 - kartta
 - kaavamerkinnot
 - kaavamääräykset
- Maakuntaohjelma(t)

Ominaispiirteitä

- yleispiirteisyys: valtakunnallisuus, maakunnallisuus, ylikunnallisuus
- ajantasaisuuden vaatimus
- yhteys myös naapurimaakuntiin
- lintuperspektiivi ja kokonaisvaltaisuus verrattuna yleis- ja asemakaavoihin

Maakuntakaavan valta

- Ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa.
- Viranomaisten on *otettava* maakuntakaava huomioon, *pyrittävä edistämään* kaavan toteuttamista ja *katsottava*, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.
- Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Maakuntakaavan tarkistuslista

- Sisältövaatimukset
- Riittävät selvitykset
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
- Ristiriidat muiden lakien kanssa?

Sisältövaatimukset

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväään käyttöön;

Sisältövaatimukset

- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen.

Riittävät selvitykset

- Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.
- Esimerkki: Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava ja turvetuotanto

Riittävät selvitykset

- kaavan tehtävä ja tarkoitus
- aikaisemmin tehdyt selvitykset
- sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat.

Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;

Riittävät selvitykset

- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Onko selostus riittävä?

- MRA 10 §:n tarkistuslista, muun muassa:
- alueen olot, ympäristö ja muutokset
- tavoitteet ja vaihtoehdot
- selvitykset
- ympäristövaikutukset
- VAT, maakuntasuunnitelmaym. ohjelmat
- kuulemiset ja niiden tulokset
- miksi ratkaisu, miten mielipiteet huomioitu, mitigaatiot
- toteutuksen ajoitus ja seuranta

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

- Valtioneuvoston päätös
- Tarkentaa MRL/MRA:ta “poliittisella tahdolla”
- pakko ottaa huomioon (MRL 28.1 §)
- Paljon luonnon- ja ympäristönsuojelua edistäviä kohtia
- Uudistus meneillään: www.ymparisto.fi/vat-tarkistus
- esimerkiksi Saaristomeri -> rannikkoalue
- ilmastonmuutos ja ekologiset verkostot
- Ongelmana yleispiirteisyys ”joustavia oikeusnormeja”

Muut lait

- LsL: Luonnonsuojeluohjelmat
- Maisema-alueet
- Harjujensuojeluohjelma
- Vanhat lsa-varaukset usein karsitaan
 - vaikka luonnonsuojelu jatkuu
 - YM: ei keinoa välittää alempiin kaavoihin
 - IBA?

Suojelumääräys?

- Jos jotakin aluetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, maakuntakaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset).

Rakentamisrajoitus?

- MRL 33 §
- virkistys- tai suojelualue tai liikennealue
- rakentamisella ei saa haitata kaavaa
- jos huomattavaa haittaa -> kunnan/valtion lunastettava tai lupa on annettava

Prosessi

- lausuntokierrokset
- viranomaisneuvottelu aluksi ja ehdotuksen lausuntojen jälkeen
- maakuntavaltuuston päätös
- 30 päivää valitusaikaa YM:ään
- YM:n tai valtioneuvoston päätös
- 30 päivää valitusaikaa KHO:oon

Uudenmaan opetuksia

- Vaihekaava tällä vaalikaudella
- Kokonaiskaava seuraavalla (Sipoo!)
- Ekologinen verkosto selvitetiin (Väre)
- Laajat yhtenäiset metsäalueet -> MLY
- Hiljaiset alueet vain tausta-aineistoon
- YM ei ollut vahvistusvaiheessa kriittinen
- KHO antoi mennä kaiken läpi

Kanta-Hämeen opetuksia

- Maaseutuakin saa kaavoittaa
- Arvokkaat geologiakohteet hyväksyttiin (MYg)
- Turvetuotantoalueet nurin kuten Pohjois-Pohjanmaalta

Aktiivisuus kannattaa

- Yhteyttä maakunnan liiton valmistelijoihin
- Alueelliseen ympäristökeskukseen
- YM:n maakunnan kaavoitusta valvovaan virkamieheen
- Maakunnan liiton poliitikkoihin
- Hyviä malleja muista piireistä!